

Tarixi musiqişünaslığın mahiyyəti və strukturu

Musiqişünaslıq - musiqi sənətini, onun qanunlarını, xüsusiyyətlərini, ətraf mühiti ilə bağlılığını öyrənən sənətsünaslığın müstəqil sahəsidir. Tarixi musiqişünaslıq bütün dövr və xalqların ümumi

musiqi mədəniyyətinin inkişaf prosesini yaratmaq, onun perspektivlərini müəyyən etməkdən ibarətdir. Musiqi haqqında fikirlər Qədim dövrdə Misir və Mesopotamiya, Hind və Çin mədəniyyətlərində formalas-

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...
...musiqi sənətinin inkişafında ...

XIV-XVI əsrlərdə Avropa musiqi elminə İntibah dünyagörüşünün təsiri danılmazdır. XIV əsrdə İtaliyada görkəmli florensiya bəstəkarı F.Landininin tərcümeyi-halı F.Villaninin xronikasına daxil olur və bu Avropa musiqi tarixində bu qəbildən ilk məlumat sayılır.

Avropada “musiqi tarixi” anlayışını Kalvizius 1600-ci ildə istifadə edir, XVIII əsrin sonunda isə ilk dəfə musiqi tarixinə dair əsər çap olunur. Məhz bu zaman musiqi elmi ayrı-ayrı sahələrə bölünür və müxtəlif tədqiqatlar üzə çıxır. M.Herbert musiqi tarixinə aid bir neçə risalə nəşr edir, Ç.Byorn isə musiqi tənqidinin əsasını qoyur.

Çoxsaylı tədqiqatlar musiqi elminin müxtəlif sahələr üzrə sürətli inkişafına və

bibliografya, arxeografya, notoqrafya, leksikoqrafya, diskoqrafya və s. Musiqi bibliografyası - musiqi bibliografiyasının tarixini, nəzəriyyəsini, metodika və təsnifatını öyrənən elm sahəsidir. Musiqiyə dair ilk bibliografik əsər XVI əsrə aid K.Qesnerin “Pandectarum... libri XXI” toplusudur. XVIII əsrdə isə Almaniyada bibliografiyanın metodikasını əks etdirən işlər yazılır. İlk dəfə “musiqi bibliografyası” termini isə K.Qardetonun yazısında işlənir.

Musiqi arxeografyası - tarixi mənbələrin toplanması, təsviri və nəşri ilə bağlı tarixi musiqişünaslığın qoludur. Musiqi elmi üçün arxiv fondlarının böyük rolu vardır, çünki burada bəstəkar, ifaçı, alimə aid

Musiqi leksikologiyası - yeni musiqi terminologiyası sahəsində tarixi - nəzəri tədqiqatlar sahəsi, XX əsrin əvvəlində formalaşır. Musiqişünaslıqda bu sahənin əsasını qoyan alman alimi X.Eqqbrext musiqi terminologiyası, onun tarixi və sistemləşdirilməsi sahəsində ciddi əsərlərin müəllifidir.

Musiqi elminin maraqlı sahələrindən biri - musiqi tənqididir. Əslində onun elementlərinə Qədim dövrdən bu günəçən yazılan müxtəlif növ tədqiqatlarda rast gəlmək mümkündür. Lakin XVIII əsrdə,

dövrü mətbuat yarandıqdan sonra musiqi tənqidi - tarixi musiqişünaslığın müstəqil sahəsinə çevrilir. 1798-ci ildə Leypsiqdə alman dilində akademiklik musiqiyə həsr olunmuş həftəlik "Ümumi musiqi qəzeti" nəşr olunmağa başlayır. Bununla yanaşı, adi qəzetlərdə də bu sahədə məqalələr çap olunur o dövrün bir çox tanınmış bəstəkarları burada dəyərli fikirlərlə çıxış edirlər.

Musiqi tənqidinin əsas məqsədi - musiqi əsərini və onun ifasını dəyərləndirmək, ifaçılıq təcrübəsi, musiqi janrlarını təhlil etmək, onu professional səviyyədə qiymətləndirməkdən ibarətdir.

Tarixi musiqişünaslığın vacib hissəsinə musiqi alətlərinin quruluşu, texniki xüsusiyyətlərini və ifaçılıq imkanlarını öyrənen alətsünaslıq və ya orqanologiya təşkil edir.

Orqanofoniyanın əsas predmeti - xalq instrumental musiqisinin "canlı həyatı" və üslub problemləridir. Musiqi alətləri ilə bağlı problemlər hələ Qədim dövrlərdən alimlərin diqqətini özünə cəlb etmişdir. Musiqi alətlərinin ilkin sistemləşdirilmə prinsipləri Çin və Hindistanda formalaşmışdı. Avropada musiqi alətləri haqqında ilk yazılı material A.Kvintiliana məxsusdur (III ə.). Lakin musiqi elminin müstəqil sahəsi kimi o İntibah dövründə formalaşmağa başlayır. Məhz bu zaman musiqi alətlərinin hazırlanması yüksək səviyyəyə çatır və bu proses alətsünaslığın yaranmasına təkan verir. Almaniya 1511-ci ildə Virdunq, musiqi tarixində ilk dəfə alətsünaslıqla bağlı əsər çap etdirir. Burada musiqi alətləri, notasiya prinsipləri, ifaçılıq üsulları haqqında materiallara rast gəlmək olar. XVI əsrdə instrumental mədəniyyətin sürətli inkişafı alətsünaslığın müstəqil elm sahəsi kimi formalaşmasına qətib çıxarır.

Tarixi musiqişünaslığın ciddi sahəsi kimi, Avropa alətsünaslığı məhz XIX əsrin sonu - XX əsrin əvvəlində yaranır. Onun əsası - musiqi alətləri muzeylərinin rəhbərləri olan V.Maiyon (Brüssel), Q.Kinski (Leypsiq), K.Zaks (Berlin) tərəfindən qoyulur. K. Zaksın tədqiqatları, o cümlədən "Musiqi alətlərinin ruhu və təşəkkülü" (1929), "Musiqi alətlərinin tarixi" adlı əsərləri dünya şöhrətini qazanır.

Beləliklə, qeyd etmək lazım gəlir ki, bu günün özündə də tarixi musiqişünaslığın mahiyyəti və strukturu barədə dünya elmində mübahisələr gedir, onun sərhədləri və s. problemlər araşdırılır. Buna baxmayaraq, bir fakt danılmaz olaraq qalır - tarixi musiqişünaslıq uzun inkişaf yolu keçib gəlmiş, əsrlər boyunca onun müxtəlif qolları formalaşmış və musiqi elminin bu dəyərli sahəsində böyük nailiyyətlər əldə edilmişdir...

Lalə Hacıyeva

